

המוציא יין פרק שמיני שבת

ע"ה.

עין משפט נר מצוה

ד א ב מיי פ"ח מהל' שנת
הכ"ה ז'
ג א שס הלכה יב:

לעזי רש"י

גלוזי"ר גלוז"ד. ד. דבק
חוק.
מיי"ל א. ברקית (מחלת
עיינים).
טלפ"א. חולד.

מוסף תוספות

א. טפי. מוס' הל'ש.
ב. דה"ה. מוס' הל'ש.
ג. דאמר (לעיל עו.)
ד. נתיקיה זה במחשבתו של
הז. רש"י. ד. דהא
מילתיה דרשב"ג מוסקא
גבייהו ומשפט דת"ק הדר
למילתיה. מ' ה"ן. ד[ו]א
רשב"א הוא סמוך
למילתיה הוה ליה למתני.
ה. דמשמע משום
דערוהו מסוכה על דעת
רבו הוא. ה. מ' ה"ן.
ו. ד[ו]א רשב"א בכל אדם
קאמר. רש"י. דמחייב זה
במחשבתו של זה. מ' ה"ן.
ז. דמחייב זה ומשום הכי
לא שני ליה. מ' ה"ן.
ח. דמחייב מצניע משמע
הכי ק"ל שהוצנע זה הדבר
אפי' ע"י אחר. מוס'
ט. דאין הוה קסיד
דהוה מחייב לכי"ע
במחשבתו של זה והוה
קשיא ק"ל אטו מצניע לא
בעינן שיצויה הוא
להתחייב. רש"י. וכן
שהוא לא הצניעו אמאי
מחייב. מוס' הל'ש. י. זה
במחשבתו של זה. מוס'
הל'ש. יא. ומתניין. מוס'
הל'ש. יב. לקט"ס. מוס'
הל'ש. יג. דכיון
דמחייב לו מהניא
מחשבתו של בעל הבית
להתחייב. לתלמיד.
יד. דמחייב לו מהניא
מתניין. מוס' הל'ש.
טו. משום דקתני להו בחדי
יין ושמן ודבש. מוס'
הל'ש.

רבינו חננאל (המשך)

כל מה שהיה שם והצניע
ובא בדב בשבת והוציא אם
מה שהצניע לו תלמידו, אם
הוציא הרב דבר שהוא
חשוב לכל כשיעורין הללו
היי זהו חובו. ואם הוציא
הרב דבר שאינו חשוב לכל
פחות מן השיעורין הללו,
אילו הוא בעצמו הצניע
חייב עליו בכל שהיה, אבל
תלמידו הצניעו פחות הוא
מן השיעורין הללו מוציא
פטור, ואם הוציא מן
המשקין מה שלא הוצנע
אינו חייב אלא ברביעית.
שנמצאו דברי ר"ש שאמר
לא נאמר לו השיעורין
הללו אלא למצניעיהן למי
שנצניעם לו שמשו. ויש
שנפירשין שמועה זו פי'
אחר הדבין קאמר ר"ש
נאמר לו השיעורין הללו
אלא ליענין הדבנה, ולא
שלא שגורשין שיטה
סלק. ויש שגורשין שיטה
דאבי רשב"א דברייא.
בד"א במוציא אבל במצניע
כל שהוא. ומקט"ס הכי אטו
מוציא לאו מצניע הוא,
ומפיקין איהו פירוק דאבי.
ואנתנו לא ק"ל סלקא לנא
היי ומלשונא דפרישא
דכיון כיון קרוין אותה
בלשון איהו ריש פילקא
ובלשון ישימעאל פלכה,
ושורשין על פי הכוש כמו
כדור אצל הצניעה הלא
שיכדו הכוש ויטבו, ויש
שיכדו אותה מן העצם, ויש

שבין בוחזין יאירוד. אין נראה לר"י לפרש דהיינו תכלול דתוספתא
קמני צדק מילתא גופא שכוללים לתורו וצבכותו (דף נח):
חשיב תכלול וחורו אלמא תכלול לאו היינו חורו: דם וכל מיני
משקין ברביעית. בתוספתא גרס ושאר מיני משקין וכן נראה"ה דהא
כל מיני משקין אינן צרביעית דיין

וליתא דרבי ינאי והכא בהא קמיפלגי ר"ש
בן אלעזר סבר אבר קטן דגדול ואבר גדול
דקטן בן יומו כי הדדי יניהו ורבי נתן סבר
אבר קטן דגדול אין אבר גדול דקטן בן יומו
לא מאי הוי עלה תא שמע דתניא רבי שמעון
בן אלעזר אומר שמן כדי לטוך אבר קטן של
קטן בן יומו: מים כדי לטוף בהן את
הקילור: אומר אביי מכדי כל מילתא דשכיחא
ולא שכיחא אוזל רבנן בתר דשכיחא לקולא
שכיחא ושכיחא אוזל רבנן בתר דשכיחא
לחומרא יין שתייתו שכיחא רפואתו לא
שכיחא אוזל רבנן בתר שתייתו דשכיחא
לקולא חלב אכילתו שכיחא רפואתו לא
שכיחא אוזל רבנן בתר אכילתו לקולא דבש
אכילתו שכיחא רפואתו שכיחא אוזל רבנן
בתר רפואתו לחומרא אלא מים מכדי שתייתו
שכיחא רפואתו לא שכיחא מאי טעמא אוזל
רבנן בתר רפואתו לחומרא אומר אביי
בגלילא שנו רבא אומר אפי' תימא בשאר
מקומות כדשמואל דאמר שמואל כל שקייני
מוס ומטללי לבר ממיא דמוס ולא מטללי:
ושאר כל המשקין ברביעית: תנו רבנן אדם
ובל מיני משקין ברביעית רבי שמעון בן
אלעזר אומר דם כדי לכחול בעין אחת *שבן
בוחזין לברקית ומאי יניהו דמא דתרנגולת
ברא רשב"ג אומר דם כדי לכחול בו עין אחת
שבן בוחזין ליאירוד ומאי ניהו דמא
דכרושתינא וסימנך גוא לגוא ברא לברא
בד"א במוציא אבל במצניע כל שהוא חייב רבי
שמעון אומר בד"א במצניע אבל במוציא אינו
חייב אלא ברביעית ומודים חכמים לר"ש
במוציא שופכין לרה"ר ששיעורין ברביעית:
אמר מר בד"א במוציא אבל במצניע כל
שהוא אטו מצניע לאו מוציא הוא אמר אביי
הכא במאי עסקינן בתלמוד שאמר לו רבו
לך ופנה לי המקום לסעודה הלך ופנה לו דבר חשוב לכל חייב עילויה דבר
שאינו חשוב לכל אי אצניע רביה מיחייב עילויה ואי לא לא מיחייב: אמר מר
מודים חכמים לר"ש יבמוציא שופכין לרה"ר ששיעורין ברביעית: שופכין
למאי חזו אמר רבי ירמיה לגבל בהן את הטיט והתניא טיט כדי לעשות
בהן פי כור לא קשיא הא דמיגבל הא דלא מיגבל לפי שאין אדם שורח
לגבל טיט לעשות פי כור: מתני' יבמוציא חבל כדי לעשות אוזן לקופה
גמי כדי לעשות תלאי לנפה ולכברה רבי יהודה אומר כדי ליטול ממנו
מדת מנעל לקטן נייר כדי לכתוב עליו קשר מוכסין והמוציא קשר מוכסין חייב
נייר

כצ
לך ופנה לי המקום לסעודה הלך ופנה לו דבר חשוב לכל חייב עילויה דבר
שאינו חשוב לכל אי אצניע רביה מיחייב עילויה ואי לא לא מיחייב: אמר מר
מודים חכמים לר"ש יבמוציא שופכין לרה"ר ששיעורין ברביעית: שופכין
למאי חזו אמר רבי ירמיה לגבל בהן את הטיט והתניא טיט כדי לעשות
בהן פי כור לא קשיא הא דמיגבל הא דלא מיגבל לפי שאין אדם שורח
לגבל טיט לעשות פי כור: מתני' יבמוציא חבל כדי לעשות אוזן לקופה
גמי כדי לעשות תלאי לנפה ולכברה רבי יהודה אומר כדי ליטול ממנו
מדת מנעל לקטן נייר כדי לכתוב עליו קשר מוכסין והמוציא קשר מוכסין חייב
נייר
המלניע. והוצילו חייב בכל שהוא. לקמיה פריך אטו מלניע לאו מוציא הוא: ר' שמעון אומר דה"ה. דמיחייב צשיעורא וטוטא כי האי:
במלניע. צשיעור הזה וחזר והוצילו: אבל במוציא. אדם שלח הנניעו והוצילו אינו חייב אלא צרביעית: במוציא שופכין. אדם שלח
הנניען אינו חייב אלא צרביעית דבזיר מלניע לאו מוציא הוא. הלך אלא מוחייב אלא על ידי
הנלכה: אמר אביי כהא בתלמוד. כגון שולח דגמי צשיעורא דחשיב צשיעורא כלומר דבצר שתיין לך ילך גב
ללא אצניע רביה לזכרו: דבר שאינו חשוב לכל כו'. והכי קאמר צד"ה דצשיעורא דחשיב צשיעורא כלומר דבצר שתיין לך ילך גב
אלא אחר הנלכות זה של שמהשעה תלויה בזה שהוציא אצל המלניע דבצר שש לך ילך וצן אחר מהשעה של מלניע כגון מלניע כל שהוא חייב זה
המוציא ורשב"א אמרה ואזיל לטעמיה דלמך צפרקין דלעילא דצדצר שאין מלניעין כמיהו והוכשר ליה והצניעו נתיחייב זה במחשבתו של זה. וה"ה
דמני לאוקמי במלניע גופיה ולמיימר הכי צד"ה במוציא דבצר שלח הונע ואין לך ילך צו אלא אחר הנלכות של זה אצל אס היה זה מלניע דבר
זה מתחילה וחזר והוצילו חייב אלא משום דשמעינן ליה דלמך נתיחייב זה במחשבה של זה אוקמנן אצניי אפי' צלחך שהוצילו וכו' אס הוצילו הוא
עמנו: פי כור. נקב שנתנין צו המפוח ושיעורא וטוטא הוא ומרביעית חזי לגבל טווא וימין דהנלכה טיט חשיבא צדדי פי כור בעינן נמי
לשעוריה בהך (ט) דעבדי לטיט צדדי גיבול פי כור: דמיגבל. כצ חשבו צדדי פי כור אצל זה שעדיין לא נגבל אינו נשער צדק לפי שאין אדם
שורח לגבל שיעור מוטע מה ואס צל לגבל מגבל יתור ועושה צו דברים אחרים: מתני' און לקופה. לאחזה צה: טלח. לתלות צו:
מדת מנעל. להראותו לאומן כמדה זה ואי תרץ: יניי. מעשבים עושים אותו: קשר של מופסין. יש לך אדם שנתן המכס לנפה הנהר במקום
אחד או מוחל לו במתנה והוא מוסר לו חותם להראותו למוכס שמחלו לו המכס ודרכו לכתוב צו שמי אומיות והן גדולות משמי אומיות שלנו:

וליתא דרבי ינאי. ור' שמעון בן אלעזר או או קמני או אבר קטן של
גדול או להפך וכולה חד שיעורא הוא: פ"ט כו'. ודרכי ינאי מנאי
הוא: מכדי כל מילתא דשכיחא ולא שכיחא. כל ששיעור חכמים לעינן
צבת והוא רחוי לשני צדדים חדא שכיחא וחדא לא שכיחא אוזל רבנן
צשיעורן צתר דשכיחא ואפילו היא

קולא ששיעורה גדול אמרינן סתמיה
להא עבדי ולא אמרי' הוצילו וחזי נמי
למילתא אחריתי ששיעורה קטן ניזיל
צמרה לחומרא ואע"פ דלא שכיחא:
שכיחא ושכיחא. והיכא דשכיחא
מרויחו אזלינן לחומרא ולא משערין
צשיעורא וטוטא: רפואסו לא שכיחא.
כגון לשוף צו קילור ואע"ג דחזי לה
לחיכא דעבדי צחלב אשה וחיכא
דעבדי צמיא וחסין על היין שדמיו
יקרים הלכך אוזל צתר שתייתו
ושיעורו צדדי מויגת כוס ואע"ג
לקולא שיש כאן שיעור גדול וכן
חלב נמי חזי לאכילה ולשוף קילור
ומיחו לא שכיחא שהרי אף המיס
רחוין לכך ויש עושין ממים הלכך
אזול רבנן צתר אכילתו ושיעורו
צדדי גמיאה ואע"ג דקולא היא:
דצט רפואסו נמי שכיחא. שאין
משקה אחר רחוי לכתיב: לחומרא.
הוצילו ומרויחו שכיחן לחומרא
בעינן לשעוריה: רפואסו לא שכיחא.
שהרי שאר משקין רחויין לכך ויש שפין
קילור צמאר משקין ושתייתו שכיחא
שעור צמאר מים אס שפין אדם
צומה יין לכל צמאי כי אס לסעודתו:
צגילא שנו. שהן עניים ומקפדין
דבצר מוטע וחסין על יין וחלב לשוף
(ה) קילור ואין שפין אלא צמיס והלכך
רפואתו נמי שכיחא ובעינן למיזל
לחומרא: לא שקייני. כל משקין
ששפין צהן קילור: מסו. המולי:
ומטללי. מסככיין על העין ומונעיין
מנליתו עד שיכלה מנליתו לגמרי
מפני שהן עינין ונגלדין כמין דצק
שקורין גלוזי"ר: צר ממיא. דעדיפי
מכילתו דמסן ולא מטללי שנצנעיין
מיד או יגיבין מהר ולא נגלדין על
גב העין: שכן וחולין לנדיקס.
מיל"ש צוולטת בעינין: ומאי נינהו.
מנליתו דס כוחלין אותו: ליאירוד.
תכלול. ובתוספתא רחמי לתורו והן
טיפות דקות של לונן הנולדות בעינין
דמתנן צבכותו גבי מומין (דף נח):

דמא דכרושתינא. עטלף שקורין
טלפ"א: גוא. כרושתינא מנזי צמוך
הישנן שהוא ליאירוד שהוא שוקע
צמוך העין: צלח. דמא דתרנגולת
צרה לצרקות שהיא צולטת: צד"א.
צבעינן שיעורא צמוציא לר"ה: אצל
המלניע. והוצילו חייב בכל שהוא. לקמיה פריך אטו מלניע לאו מוציא הוא: ר' שמעון אומר דה"ה. דמיחייב צשיעורא וטוטא כי האי:
במלניע. צשיעור הזה וחזר והוצילו: אבל במוציא. אדם שלח הנניעו והוצילו אינו חייב אלא צרביעית: במוציא שופכין. אדם שלח
הנניען אינו חייב אלא צרביעית דבזיר מלניע לאו מוציא הוא. הלך אלא מוחייב אלא על ידי
הנלכה: אמר אביי כהא בתלמוד. כגון שולח דגמי צשיעורא דחשיב צשיעורא כלומר דבצר שתיין לך ילך גב
ללא אצניע רביה לזכרו: דבר שאינו חשוב לכל כו'. והכי קאמר צד"ה דצשיעורא דחשיב צשיעורא כלומר דבצר שתיין לך ילך גב
אלא אחר הנלכות זה של שמהשעה תלויה בזה שהוציא אצל המלניע דבצר שש לך ילך וצן אחר מהשעה של מלניע כגון מלניע כל שהוא חייב זה
המוציא ורשב"א אמרה ואזיל לטעמיה דלמך צפרקין דלעילא דצדצר שאין מלניעין כמיהו והוכשר ליה והצניעו נתיחייב זה במחשבתו של זה. וה"ה
דמני לאוקמי במלניע גופיה ולמיימר הכי צד"ה במוציא דבצר שלח הונע ואין לך ילך צו אלא אחר הנלכות של זה אצל אס היה זה מלניע דבר
זה מתחילה וחזר והוצילו חייב אלא משום דשמעינן ליה דלמך נתיחייב זה במחשבה של זה אוקמנן אצניי אפי' צלחך שהוצילו וכו' אס הוצילו הוא
עמנו: פי כור. נקב שנתנין צו המפוח ושיעורא וטוטא הוא ומרביעית חזי לגבל טווא וימין דהנלכה טיט חשיבא צדדי פי כור בעינן נמי
לשעוריה בהך (ט) דעבדי לטיט צדדי גיבול פי כור: דמיגבל. כצ חשבו צדדי פי כור אצל זה שעדיין לא נגבל אינו נשער צדק לפי שאין אדם
שורח לגבל שיעור מוטע מה ואס צל לגבל מגבל יתור ועושה צו דברים אחרים: מתני' און לקופה. לאחזה צה: טלח. לתלות צו:
מדת מנעל. להראותו לאומן כמדה זה ואי תרץ: יניי. מעשבים עושים אותו: קשר של מופסין. יש לך אדם שנתן המכס לנפה הנהר במקום
אחד או מוחל לו במתנה והוא מוסר לו חותם להראותו למוכס שמחלו לו המכס ודרכו לכתוב צו שמי אומיות והן גדולות משמי אומיות שלנו:

(א) לעיל מ. [ע"ש בתוספתא,
(ב) גבי העין דבגלילא שנו
פי מי גליל שכן דיועין כי
מועילין לעין בקילור כמו מי
דקלים (לקטן דף ק). אס
דיועיס שמועילין להרקה
בערך גליל ועי' מוס' לעיל מ.
ד"ה בגלילא. וכן תוס' מניגה
כס. ד"ה בגלילא. א. [תוס'
פ"ט. ד] (ג) גבי העין קילור
פי' שפלתה קמיהו על גב
עינין. (ד) [לקטן ע"ט.
(ה) [לקטן ע"ט. א. א. א.] (ו)
(ז) [שבת פ"ט ע"ד. א. א.]
(ח) [דף ע"ג. א. א.] (ט)
(י) [דף ע"ג. א. א.] (י)
ובא אחר והוצילו.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה בגלילא שנו
והי' לטוף בו קילור. י"ב ע"ל
כדף מ' מנ"ש. הו"ו. הו"ו. ד"ה
בגלילא: (ב) ד"ה פי כור וכו'
כהן מרא דעבדי לטיט:

גלוין הש"ס

גמ' שבן בוחזין לברקית.
ע"י צמרת דף נ"ב ע"ב מוס'
ד"ה וימין:

רבינו חננאל

אמר אביי מכדי לעינן
שיעור הוצאה כל דבר שיש
בו ב' מידות אחת
מצויה ואחת שאינה מצויה
הלכו חכמים בשיעור
הוצאתו אחר ההנאה
המצויה, אפי' אצ"ג שהיא
מרוכזת מן האחרת ונמצאת
לקולא, ואם שתיהן מצויות
הלכו להחמיר. חלב שתייתו
שכיחא ורפואתו לא
שכיחא, אזול רבנן ביה
שתייתו ורפואתו, יין שתייתו
שכיחא ורפואתו לא
שכיחא, אזול רבנן בתר
שכיחא, אזול רבנן נמי בתר
שתייתו לקולא. דבש
אכילתו שכיחא ורפואתו
שכיחא, אזול רבנן בתר
רפואתו לחומרא, ושאלו
את אביי מים מכדי שתייתו
שכיחא ורפואתו לא
שכיחא, מיט' אזול רבנן
בתר רפואתו דאמרו כדי
לשוף בהן את הקילור.
ואהדר אביי בדגלילא שנו.
לכומר, מי גליל שתיין דיועין
שמועילין לעין בקילור שהן
כמי דקלים שהן דיועין
שמועילין לירוקה, אבל מים
דעלמא ברביעית. רבא אמר
אפילו תימא מים כששאר
מקומות שאין המים טוענין
בהן את הקילור כדשמואל,
דאמר שמואל כלהו שיקיי
מעלו וטעדי בר מן שאין
דמעלו וגודי. וכן תורף
הדברות שאין המים טוענין
כמי דקלים, אלא עיקר
שתייתו בעין רפואה היא
לפיכך שיעורן כרפואה. דם
ברביעית. ואם של דרופית,
דהוה תרנגולא כרא, או של
עטלף, כדי לכחול עין אחת
ברקית, כאחזה ששנו
השוכר את החמור
הברקית. [וליאירוד].
חווורו שבלבין שחור
בעינין. כרושתינא,
תרנגולא דבתא, וי"א
אלכפאש רומה מועיל
לכאב שבתוך עין, וכן
דוכיפת מועיל לדבס
שבתוך לעינין. תנא במ"ה
דברים אמורים בלא קום
שהוציא דבר שמוציא קום
הוצניעו, שהוא צריך
לשיעורין הללו. אבל הנניע
דבר בחבל לצרכו והוציא
בשבת חייב עליו בכל
שהוא. ריש אומר כל נאמר
השיעורין הללו לא נאמר
אלא למצניעיהן
הצניע בחבל שיעורין הללו
הוציא בשבת חייב. אבל
אם הוציא בלום מן כל אילו